

بازتعریف پیروزی: از خاکستر به حافظه ملی
در جنگ جهانی دوم، دولت آمریکا با طراحی پروژه «مارشال» و کمپین‌های شرکت‌هایی مثل DuPont و U.S.Steel، توانست معنای پیروزی را از صرفاً نظامی، به «نجات‌بخش بشریت» تغییر دهد. ایران نیز باید با روایت‌سازی صادقانه، منطقی محور و بومی شده، اهمیت منازعه در جنگ ۱۲ روزه را به زبانی قابل فهم برای همه افشار تبیین کند.

پروژه «Marshall Plan» نه تنها برنامه‌های اقتصادی برای بازسازی اروپای ویران شده بود، بلکه یک عملیات عظیم روابط عمومی برای اثبات حسن نیت آمریکا و مقابله با نفوذ اتحاد جماهیر شوروی محسوب می‌شد. در کنار کمک‌های اقتصادی، بروشورها، فیلم‌ها، سخنرانی‌ها و برنامه‌های رادیویی گسترده‌ای طراحی شد تا پیام «دست دوستی آمریکا» در جان مردم اروپا بنشیند.

روابط عمومی پساجنگ باید بتواند «پیروزی» را فراتر از زبان نظامی بازتعریف کند: پیروزی در انسجام مردم، تاب‌آوری ملی، هوشمندی رسانه‌ای، و مسئولیت‌پذیری اجتماعی. این بازتعریف، نیازمند روایت‌گری چندلایه، به مثلاً شرکت نجیبان، رسانه‌ها، و خود مردم است.

دافع که دیده نمی‌شود: زخم روانی جامه‌
جنگ علاوه بر خرابی فیزیکی، روان جمعی را فرسوده می‌کند. روابط عمومی پساجنگ باید از طریق روایت‌های شفاف‌بخش، مستندهای انسانی، یادکست‌های همدلانه و کارزارهای دیجیتال با پیام‌های حمایتی، به بازسازی حس امنیت روانی کمک کند. در حوزه نظری، بسیاری از پژوهشگران، روابط عمومی پساجنگ را امتداد «حافظه‌نگاری جمعی» می‌دانند. به تعبیر «باربی ژاکوبی»، کار روابط عمومی در پساجنگ تنها کنترل بحران نیست، بلکه «مدیریت حافظه بحران» است؛ اینکه چه چیزی به یادهای ما ماند و چه چیزی فراموش می‌شود.

در تجربه ایتالیا پس از جنگ جهانی دوم، وزارت اطلاعات این کشور با راه‌اندازی کمپین‌های فرهنگی و هنری از طریق رادیو، مطبوعات، و تئاتر خیابانی تلاش کرد حسن تعلق ملی را احیا و از بازتولید نفرت طبقاتی جلوگیری کند، نمونه‌ای از روابط عمومی با محور «درمان جمعی» که در فضای عمومی رقم خورد.

مسئولیت رسانه‌ها و روابط عمومی‌ها
مطبوعات و خبرنگاران اگر با تحلیل عمیق، روایت امیدآفرین و اخلاق حرفه‌ای عمل کنند، بهترین متحدان روابط عمومی هستند. روابط عمومی‌ها باید امکان دسترسی آزاد به اطلاعات معتبر، گفت‌وگو با مسئولان، و استفاده از تصاویر و منابع درست را برای رسانه‌ها فراهم کنند.

در دوران پساجنگ، رسانه‌ها نیز همچون جبهه‌ای دیگر عمل می‌کنند. خبرنگاران محلی که در دل بحران‌ها مانده‌اند، اغلب نخستین و مؤثرترین بازنگران روابط عمومی پساجنگ‌اند. تجربه افغانستان پس از سقوط طالبان نشان داد که آموزش خبرنگاران برای روایت‌های سازنده، یکی از استراتژی‌های کلیدی سازمان‌های بین‌المللی مانند یونسکو و USAID بود.

روابط عمومی دولت پس از جنگ سرآمد: ابط عمومی نهادهای حاکمیتی و دستگاه‌های دولتی، در دوران پساجنگ مسئولیتی دوچندان دارند. از یک سو باید بازتاب‌دهنده سیاست‌ها و اقدامات بازسازی باشند و از سوی دیگر، گوش شنوا برای افکار عمومی، آن‌ها باید هم به زبان رسمی سخن بگویند و هم به زبان مردم و عامه فهم استراتژی‌ای خود را از دریچه رسانه بیان کنند.

روابط عمومی خصوصی و بازسازی سرمایه اجتماعی
پس از جنگ، صرفاً نهادهای دولتی نیستند که مسئولیت دارند. روابط عمومی‌ی شبکه‌های خصوصی، سازمان‌های مردم‌نهاد، انجمن‌های حرفه‌ای و حتی برندهای تجاری، باید نقش فعال‌تری در ترمیم سرمایه اجتماعی ایفا کنند. در یوگسلاوی سابق، کمپین‌هایی با همکاری رسانه‌های محلی و کسب‌وکارها طراحی شد تا احساس همزیستی و گفت‌وگو میان اقوام بازسازی شود. پروژه‌های مثل storytelling و مستندهای مشترک، یکی از ابزارهای مواف بودند.

روابط عمومی دیجیتال در جنگ‌های ترکیبی

در عصر جنگ‌های ترکیبی و اطلاعاتی، روابط عمومی نیاز به تسلط بر فناوری‌های نوین دارد. در اوکراین پس از حمله روسیه، دولت ژلنسکی با بهره‌گیری از توئیتر، پلتفرم‌های خبری مستقل، و کمپین‌های هوشمندانه توانست افکار عمومی جهانی را تحت تأثیر قرار دهد. طبق مقاله‌ای در “Journal of Strategic Communication” (۲۰۲۳)، این کمپین‌ها با استفاده از تصویرسازی قهرمانانه، طنز دیجیتال، و روایت‌های کوتاه‌مدت توانستند روحیه ملی را زنده نگه دارند.

ایران و تجربه روابط عمومی پس از دفاع مقدس

در ایران نیز تجربه‌ی پساجنگ، درس‌های مهمی از خود دارد. پس از پایان جنگ تحمیلی ایران و عراق، روابط عمومی نهادهای انقلابی، به‌ویژه بنیاد شهید، صداوسیما، و مراکز فرهنگی دفاع مقدس، مأموریت مهمی برای حفظ روحیه جهادی و روایت مقاومت برعهده گرفتند. در ایسن دوران، مفهوم «فرهنگ ایثار» به یک گفتمان فراگیر تبدیل شد و تولیدات هنری، مستندها و یادمان‌ها همگی ابزارهای روابط عمومی برای تداوم همبستگی ملی بودند. اما خلأ مهم، نبود یک «استراتژی بازسازی روانی-اجتماعی فراگیر» بود. آسیب‌های روحی جانبازان، بازماندگان، مناطق جنگ‌زده و حتی کودکان جنگ، کمتر در دستور کار روابط عمومی رسمی قرار گرفت. تجربه ایران نشان می‌دهد که روابط عمومی پساجنگ نباید صرفاً وظیفه‌ی روایت‌سازی حماسی داشته باشد، بلکه باید در خدمت درمان زخم‌های پنهان نیز قرار گیرد. روابط عمومی پساجنگ، تلاشی است برای بازسازی آن چیزی که دیده نمی‌شود: ذهن‌ها، دل‌ها، امیدها و اعتمادها. اگر معماران کشور سازه‌های فروریخته را می‌سازند، متخصصان روابط عمومی باید پیوندهای شکسته را ترمیم کنند. در جهانی که نبردها دیگر با انفجار پایان نمی‌پذیرند، بلکه در فضای مجازی و ذهن مردم ادامه می‌یابند، روابط عمومی پساجنگ، نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی حیاتی برای حفظ انسجام ملی و بازگشت به زندگی است.

روزنامه گروهِ ایران - سهیل مرتضوی - حضور حضرت آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران در مراسم عزاداری شب عاشورای حسینی در حسینیه امام خمینی(ره) در روزهای پس از جنگ ۱۲ روزه میان رژیم صهیونیستی و ایران، مورد توجه رسانه‌های مختلف جهانی قرار گرفت و در آن‌ها بازتاب پیدا کرد. خبرگزاری‌های مختلف در گزارش‌های خود آوردند که همزمان با شب عاشورای حسینی مراسم عزاداری در حسینیه امام خمینی با حضور رهبر انقلاب اسلامی و جمعی از قشرهای مختلف مردم برگزار شد. همچنین آنطور که رسانه‌ها گزارش دادند، در این مراسم، رهبر معظم انقلاب اسلامی خطاب به محمود کریمی، مداح مراسم شب عاشورا، گفتند: «اگر خسته نمی‌شوی ای ایران بخوان.»

به گزارش روزنامه اقتصاد سرآمد، حافظه جمعی ایرانیان با موسیقی‌های خاطره‌انگیز ملی مبهنی مختلفی عجین شده است، موسیقی‌هایی که هر یک در برهه‌هایی از تاریخ پر فرازونشیب این خاک، روح امید را به جان جمعی ایران تزریق کردند و در حد و اندازه خود، روحیه عمومی را شکل دادند. این روزها نیز، در میانه غبارهای سپس از جنگ، یک صدای خاطره‌انگیز دوباره برخاست؛ نوایی آشنا، اما با طنین تازه‌ای از امید و ایستادگی. قطعه «ای ایران» با آن شعر مبهنی و موسیقی حماسی‌اش دوباره جان گرفت؛ این بار نه از حنجره محمد نوری که با نفس گرم محمود کریمی و در تلفیقی از فضای هیات و حماسه.

پس از ۱۲ روز جنگ، ایران تازه از دل نبردی سهمگین با اسرائیل بیرون آمده بود. مردم هنوز درگیر روایت‌ها و بازمانده‌های جنگ بودند که محمود کریمی، مداح شناخته‌شده، با ابتکاری تازه، قطعه ماندگار «ای ایران» را بازخوانی کرد؛ بازخوانی‌ای که خیلی زود در شبکه‌های اجتماعی و محافل مذهبی ملی، طنین انداخت و با استقبال گسترده روبه‌رو شد. نقطه اوج این جریان، شب عاشورا (شنبه‌شب) رقم خورد. در مراسم شام عاشورا، در حسینیه امام خمینی(ره)، رهبر معظم انقلاب در حالی که فضای مجلس رنگ و بوی سوگ حسینی داشت، با نگاهی به محمود کریمی فرمودند: «اگر خسته نمی‌شوی ای ایران را بخوان.» و این جمله، پرده را از یک بازگشت تاریخی کنار زد؛ بازگشتی از جنس خاطره و استقامت.

واکنش مقامات به حضور رهبر معظم انقلاب در مراسم شب عاشورا
مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور در واکنش به حضور رهبر معظم انقلاب در مراسم عزاداری شب عاشورا در حسینیه امام خمینی(ره)، با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: حسینیه «ایران» تا همیشه جاودان و پابرجاست، سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه نیز با انتشار تصویری از حضور رهبر معظم انقلاب در حسینیه امام خمینی(ره) نوشت: زیباترین تصویری که بعد از رسیدن به برزیل (برای شرکت در اجلاس سران بریکس) دیدم؛ با تو می‌شود دل به دریا زد. محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران با انتشار تصویری از حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی در شب عاشورای حسینی در حسینیه امام خمینی(ره)، در صفحه اینستاگرام خود نوشت: «طین» «ای ایران» از جان دل‌ها نواخته شد. «همچنین اسماعیل یقانی، سخنگوی وزارت امور خارجه نوشت: بخوان برای ایران، تاریخ‌نگاران خواهند نوشت محرم ۱۴۰۴ تیلور توسلی زیبا به حماسه‌ای ۱۴۰۰ساله برای پاسداری از حرم ایران شد و آیندگان خواهند خواند: شب عاشورای ۱۴۰۴ نقطه‌جوش یگانگی ایران و اسلام علوی شد، وقتی فرزند علی(ع) از مداح خواست: ای ایران بخوان.

فریداعیزی - اقتصاد سرآمد

«روزنامه سرآمد» گزارش می‌دهد؛

انعکاس طنین «ای ایران» در رسانه‌های جهان

حضور رهبر معظم انقلاب در مراسم شب عاشورا باز تاب گسترده‌ای در رسانه‌ها پیدا کرد

افزود: آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران در حالی در اولین حضور عمومی خود پس از جنگ اسرائیل علیه ایران شرکت کرد که یکی از برجسته‌ترین اهداف جنگ علیه ایران، سرنگونی رژیم و گسترش هرج‌ومرج بود. اگرچه رژیم اسرائیل و آمریکا عمدا در ابتدای تجاوز اسرائیل به‌صورت مستقیم این موضوع را برجسته نکردند، اما بعداً آن را پنهان نکردند و این موضوع از طریق تهدیدهای بنیامین نتانیاهو، رئیس کابینه رژیم اشغالگر اسرائیل و دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا علیه سیدعلی خامنه‌ای آشکار شد. شبکه‌المیادین افزود: با توجه به مرجعیت و جایگاه والای حضرت آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای در امت اسلامی، افزون بر مقامات مذهبی و سیاسی و شخصیت‌ها، تعدادی از کشورها، قدرت‌ها و احزاب مختلف در منطقه و جهان این تهدید رژیم اسرائیل علیه رهبر جمهوری اسلامی ایران را محکوم کردند.

شبکه‌المنار هم گزارش داد که مراسم عزاداری امام‌حسین(ع) عصر شنبه در حسینیه امام‌خمینی در تهران پایتخت ایران با حضور گسترده مردم و اجتماع با شکوهی از ارادتمندان و پیروان مکتب امام‌حسین(ع) برگزار شد. المنار اضافه کرد: امام سیدعلی خامنه‌ای به همراه هزاران عزادار از گروه‌ها و اقشار مختلف اجتماعی که برای ابراز غم و اندوه و تسلیت به مناسبت سالگرد شهادت امام‌حسین(ع)، خانواده و یارانش در کربلا آمده بودند، در این مراسم شرکت کردند. این شبکه لبنانی افزود: شرکت‌کنندگان در این مراسم در حضور رهبر انقلاب اسلامی تأکید کردند که بزرگداشت مداوم این مناسبت، نشان‌دهنده پایداری و پابندی به ارزش‌های دینی و اسلامی است.

پایگاه خبری شفق‌نیوز نیز نوشت: آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر ایران در مراسم عزاداری شب عاشورا در تهران حضور یافت و مورد حمایت مردم ایران قرار گرفت. شفق‌نیوز افزود: این اولین حضور آیت‌الله خامنه‌ای از زمان تشدید درگیری نظامی ۱۲روزه با رژیم اسرائیل بود. شبکه کردستان ۲۴ نیز با پیش تصاویری از حضور رهبر انقلاب در مراسم شب عاشورا در حسینیه امام‌خمینی(ره)، افزود: آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر ایران روز شنبه در یک مراسم مذهبی در تهران شرکت کرد. این اولین باری بود که رهبر ایران از زمان آتش‌بس با اسرائیل در ملاعام ظاهر شد. کردستان ۲۴ افزود: آخرین حضور آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای در ۱۸ژوئن، از طریق یک سخنرانی ضبط‌شده در طول جنگ با اسرائیل بود. پایگاه خبری عرب‌نیوز، اسپوتنیک روسیه، خبرگزاری معا و مسای فلسطین، شبکه ۹۶۲ عراق، پایگاه خبری رای‌الهیوم و شرق‌الواسط عربستان سعودی و شبکه خبری «ارام‌الله» و پایگاه خبری صوت‌القدس نیز خبر حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی در مراسم شب عاشورا در حسینیه امام‌خمینی(ره) در تهران را بازتاب دادند.

نگاه‌رسانه‌های اسرائیلی
به حضور عمومی رهبر معظم انقلاب
حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی در مراسم عزاداری شب عاشورا در حسینیه امام‌خمینی(ره)، در رسانه‌های رژیم صهیونیستی نیز بازتاب گسترده و ویژه‌ای داشت. رسانه تایمز اسرائیل در این باره نوشت: آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران، روز شنبه برای نخستین بار پس از آغاز جنگ ۱۲روزه با اسرائیل، در یک مراسم مذهبی به‌صورت علنی حضور یافت. این رسانه صهیونیستی افزود: رسانه‌های رسمی ایران با انتشار تصاویری از این مراسم گزارش دادند که وی در مراسم عزاداری عاشورای حسینی در حسینیه امام‌خمینی(ره) شرکت کرده است.

تارنامای اینترنتی روزنامه‌یادعوت آحارانوت، چاپ اسرائیل در این باره نوشت: آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران، شنبه‌شب برای نخستین بار پس از حملات گسترده رژیم صهیونیستی علیه اهداف هسته‌ای و نظامی ایران، در مراسم عزاداری عاشورا در تهران حاضر شد. رسانه صهیونیستی جروالم‌پست نیز با اشاره به ویدئوی پخش‌شده توسط رسانه‌های ایرانی نوشت: رهبر جمهوری اسلامی ایران در یک مراسم مذهبی ظاهر شد. این مراسم نخستین حضور علنی او از ۱۳ژوئن، زمان آغاز جنگ ۱۲روزه با اسرائیل است.

اسرائیل هیوم، روزنامه خصوصی اسرائیل نیز در این باره نوشت: آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران، پس از هفته‌ها، روز شنبه همزمان با مراسم عاشورا در یک مراسم مذهبی در تهران حاضر شد. اسرائیل هیوم اعلام کرد: براساس گزارش رسانه‌های غربی، حضور علنی آیت‌الله خامنه‌ای در مقدس‌ترین روز در تقویم شیعیان، پس از مدّت‌ها، با گمانه‌زنی‌هایی همراه شده بود.

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح

قالب دوپبین